

“Careleavers”: wat gebeurt er met kinderen die 18 worden en de zorg in kinderkuis of pleeggezin gaan verlaten?

Verslag 19 JUNI 2012 THEMABIJEENKOMST VAN DE WERKGROEP ALTERNATIEVE VORMEN VAN ZORG

Op 19 juni organiseerde de werkgroep Alternatieve Vormen van Zorg een themabijeenkomst bij Cordaid in Den Haag. Er waren ruim twintig deelnemers van verschillende organisaties.

Presentaties:

1. **Annette Selten** (Stichting Kinderpostzegels) en **Hilde Marbus** (Cordaid) presenteerden de resultaten van de **vragenlijsten die zij rond dit thema hebben uitgezet bij hun partners in het Zuiden**. Belangrijke geleerde lessen zijn o.a.:
  - vanaf een jaar of twaalf de kinderen/tieners voorbereiden op zelfstandigheid door bevorderen van naar school gaan en/of volgen van beroepsopleiding.
  - daarnaast werken aan het ontwikkelen van ‘life skills’ (doelen stellen, communicatievaardigheden, zich aan afspraken houden, etc.). Deze zijn heel belangrijk om later daadwerkelijk een zelfstandig bestaan op te bouwen.
  - duidelijke communicatie met de tieners over het proces van ‘care-leaving’.
  - Omgeving creëren waarbij tieners met elkaar over dingen kunnen praten en elkaar kunnen steunen via ‘Peer Groups’.

Zie voor meer leerpunten de bijgevoegde PowerPoint.

2. **Aleksandra Trobok** is Projectleider van Multiprobleem gezinnen in Rotterdam, bij Flexus Jeugdplein. Vanuit Flexus Jeugdplein en Stichting Kinderperspectief is zij actief in haar **geboorteland Bosnië Herzegovina waar in samenwerking met een kinderkuis in Banja Luka werkers getraind worden om jongeren voor te bereiden op hun vertrek uit de zorg en begeleiding bij het leven daarna**. Zij heeft over dit project verteld, dat inmiddels een grotere impact heeft dan het ene kinderkuis. Zo was er eerst nauwelijks structuur en werden regels niet gerespecteerd. Deze situatie is nu totaal veranderd. De jongeren weten beter waar zij aan toe zijn en respecteren de regels, zoals bv. weer op tijd naar huis komen. In het project leren de tieners diverse vaardigheden om zichzelf beter te redden; belangrijke stappen op weg naar hun zelfstandigheid.

In Bosnië is nog veel te doen. Een groot probleem zijn de slechte omstandigheden waaronder veel kinderen en jongeren in gezinnen wonen. Er zou meer ambulante zorg nodig zijn om deze gezinnen te ondersteunen, maar deze hulp bestaat in Bosnië eigenlijk niet.

3. **Vanuit Power4Youth, het Europese jongeren netwerk van en voor jongeren die zijn opgegroeid in de zorg, hebben twee Nederlandse jongeren, Marit en Madeleine, verteld over hun ervaringen**. Samen met de Power4Youth coördinator hebben zij het belang van een support netwerk benadrukt. Power4Youth traint en coacht jongeren vanuit verschillende Europese landen in het opzetten van netwerken in het eigen land. Zo kunnen jongeren elkaar steunen een verandering tot stand te brengen in hun eigen leven

en dat van anderen. Het hebben van een netwerk is voorwaarde voor emotionele stabiliteit, en dit is weer essentieel om toegang te krijgen tot zaken als huisvesting, werkgelegenheid, ed. Het samenkomen in een netwerk wordt gevoeld als thuiskomen, als een familie van jongeren die een vergelijkbare achtergrond hebben en maakt dat je je veilig voelt om dingen te bespreken en uit te zoeken.

Ook leren jongeren van P4Y om overheidsbeleid te beïnvloeden. Dit is nodig, want er valt nog genoeg te verbeteren in heel veel landen. En als er mooi beleid op papier staat wordt dit niet altijd in praktijk gebracht. Noorwegen steekt positief af t.o.v. andere landen vanwege kleinschalige zorg en goede voorbereiding op 'care leaving'.

Vragen en discussie:

Na aanleiding van de presentaties is er gediscussieerd over de **rol van de overheid**. Bv. bij het programma in Bosnië zou het ideaal zijn als de overheid de training zou gaan financieren, maar de overheid heeft helaas weinig middelen. Toch is het van belang de overheid te blijven betrekken bij dit soort veranderingsprocessen.

Ook is het goed om **andere lokale organisaties (burgers en bedrijven) te betrekken** bij het project, en vanaf het begin een lokale bijdrage aan mensen te vragen. Door samenwerking kom je verder. En uiteindelijk moet verbetering door mensen zelf ingezet worden.

Over de **Peer Support Groups** werd gezegd dat er verschillende manieren zijn om deze op te zetten. Er is niet één manier, maar er zijn er vele. Kijk daarbij vooral naar wat jongeren zelf als prettig ervaren en wat ze zelf aangeven nodig te hebben.

De voorbereiding op het zelfstandig worden moet tijdig ingezet worden, waarbij een goede communicatie essentieel is. Er zijn in diverse landen boekjes met tips voor jongeren verschenen. Helemaal handig is als er daarbij voorbeelden staan, en er wordt doorverwezen naar relevante websites en instanties. Een boekje door Nederlandse jongeren gebruikt kan worden is: **"Achtien is de deadline"** (uitgegeven door LCF Jeugdzorg). Het is wel belangrijk dat dit bv. al aan jongeren van 16 wordt gegeven, en dat er over doorgepraat wordt. In Finland is een boekje gemaakt door de jongeren zelf met praktische tips over wat je nodig hebt als je op eigen benen komt te staan. Het plan is om dit boekje ook in het Engels te vertalen

Nogmaals werd het belang benadrukt van het **ontwikkelen van de 'eigen kracht'** van de jongere zodat deze zich in staat voelt om daadwerkelijk met de informatie aan de slag te gaan, en eigen stappen te zetten en keuzes te maken.

Een ander goed idee wat naar voren werd gebracht is het gebruiken van een soort **'buddy systeem'**: een jongere/volwassene die al uit de zorg is, koppelen aan een aanstaande 'care leaver'. Deze kan de rol van mentor vervullen, en ervaringen doorvertellen.

Via een filmpje, dat in samenwerking tussen JSO en Jeugdzorg is gemaakt, kunnen ook diverse **'good practices'** op gebied van jeugdzorg bekeken worden: <http://www.youtube.com/watch?v=gQKAPw6NSyE>

In de bijeenkomst is ook informatie gedeeld over de **kwaliteitsstandaarden in de jeugdzorg** in Nederland. Zie: www.quality4children.info

Al met al een heel nuttige bijeenkomst!